

Καραχάλιου Ελένη

ΠΟΛΕΜΩΝΤΑΣ ΣΤΟ ΧΡΟΝΟ

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ 200 ΕΤΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ 1821
ΘΕΜΑ: ΤΟ ΘΑΥΜΑ ΤΟΥ 1821 ΚΑΙ ΤΟ ΟΡΑΜΑ ΤΟΥ 2021 ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΑ ΜΑΤΙΑ ΕΝΟΣ
ΠΑΙΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΟΤΕ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΗΜΕΡΑ

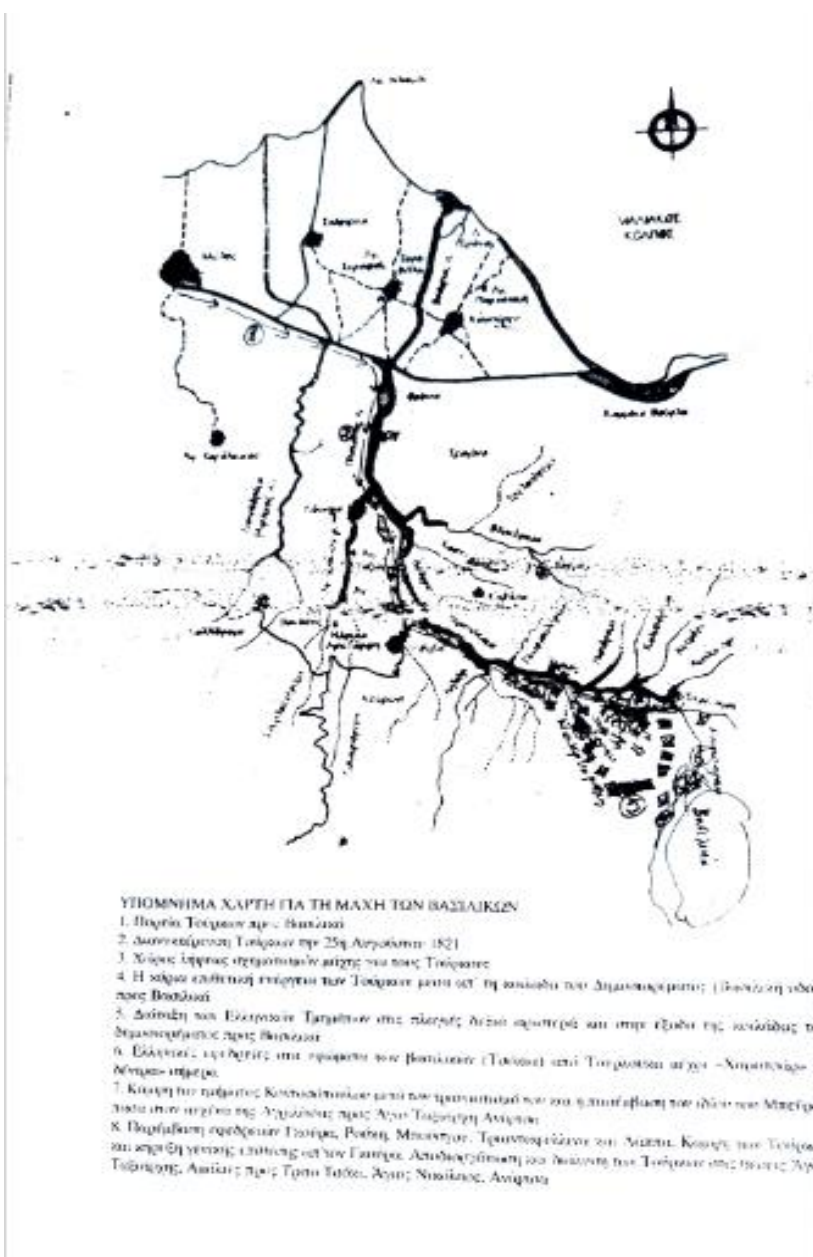
ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ
ΤΗΣ ΚΑΡΑΧΑΛΙΟΥ ΕΛΕΝΗΣ
ΜΑΘΗΤΡΙΑΣ Β ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ
«ΠΟΛΕΜΩΝΤΑΣ ΣΤΟ ΧΡΟΝΟ»

Υπεύθυνη καθηγήτρια:
ΘΩΜΑ ΜΑΓΔΑΛΗΝΗ, MSc, ΧΗΜΙΚΟΣ (ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ)

Άγιος Κωνσταντίνος, Απρίλιος 2021

Περιεχόμενα

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	4
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 ^ο	5
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ^ο	6
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 ^ο	10
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 ^ο	12
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 ^ο	15
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6 ^ο	20

Εικόνα 1 πηγή: ΛΟΚΡΙΚΑ, ΑΔΑΜ Δ., ΛΑΜΙΑ 2001

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

«Ελευθερία! Σε μένα... στον τόπο, φώναξα. Νικήσαμε! Ο μικρός στρατός με την μεγάλη ελληνική καρδιά τα είχε καταφέρει!».

Βασιλικά Λοκρίδας 1821. Οι Τούρκοι δεν καταφέρνουν να προελάσουν νοτιότερα στον ελλαδικό χώρο μετά τις μάχες της Αλαμάνας και της Γραβιάς. Ασυγκράτητοι, αποφασίζουν να αντιμετωπίσουν τους Έλληνες στα στενά των Βασιλικών. Οι οπλαρχηγοί με αρχηγό τον γέρο-Δυοβουνιώτη ετοιμάζονται να τους καταπνίξουν και να αποδείξουν για άλλη μια φορά τί εστί θέληση για λευτεριά.

Άγιος Κωνσταντίνος Φθιώτιδας 2021. Ο Στέλιος Αγουρίδης, ένα 17χρονο αγόρι ανησυχεί διαρκώς για το μέλλον το δικό του και της πατρίδας του και νιώθει όλο και λιγότερο ελεύθερος μέσα στις σύγχρονες προκλήσεις. Εύχεται να μπορούσε να ζήσει στην επανάσταση του 1821, δίπλα στους σπουδαίους ήρωες και να προσφέρει κι ο ίδιος τις υπηρεσίες του για το καλό της Ελλάδας.

Το ακοίμητο πνεύμα του 1821 και οι ένδοξες μάχες συναντούν τελικά το πύρωμα της καρδιάς και την ισχυρή θέληση για συνέχιση του αγώνα που διακατέχει τους απογόνους των ηρώων, σε ένα αποκαλυπτικό μυθιστόρημα, γραμμένο με οδηγό τη γνώση της τοπικής Ιστορίας, βασισμένο στα προσωπικά βιώματα, την συμβολή των παιδιών στον αγώνα και στόχο την κατάθεση φόρου τιμής στους προγόνους, αλλά και την εκπλήρωση του οράματος του 2021, μέσα από το θαύμα του αθάνατου 1821 που σιγοκαίει εδώ και δύο ολόκληρους αιώνες!

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

*Η λευτεριά σαν της αυγής το φεγγοβόλο αστέρι,
της νύχτας το ξημέρωμα θα φέρει...*

«...200 χρόνια ελευθερία, 200 χρόνια εθνική παλιγγενεσία!», αναφώνησε ο υπερβολικά χαμογελαστός ρεπόρτερ παίρνοντας ξανά θέση μπροστά στους τηλεθεατές. «Κυρίες και κύριοι, σήμερα συμπληρώνουμε δύο αιώνες από τότε που η μάνα Ελλάς αποτίναξε τον τουρκικό ζυγό. Εδώ και δύο αιώνες η ελευθεροκοινωνία βασιλεύει!», επανέλαβε ο άντρας πίσω από την οθόνη κι εγώ χωρίς να το θέλω τον πλησίασα, «Πώς έχουμε ελευθερία αν σε βλέπω μέσα από ένα κουτί και δεν είμαι στους δρόμους να το γιορτάζω;», του ψιθύρισα ξέροντας ότι δεν θα με ακούσει. Εκείνος έγενεψε φιλικά στην κάμερα και συνέχισε τις δηλώσεις του. «Ας ελπίσουμε το θαύμα του 1821 να γίνει το όραμα του 2021 σε τούτες τις δύσκολες ώρες! Οι νέοι του τόπου μας, τα νιάτα, ο ενθουσιασμός, η τόλμη και τα όνειρά τους είναι αυτά που θα μας κάνουν να ελπίζουμε ότι του χρόνου θα ‘μαστε και πάλι όλοι μαζί...», ξαναείπε ο ρεπόρτερ κι εγώ άρπαξα γρήγορα το κοντρόλ να κλείσω την τηλεόραση, μπουχτισμένος από την κατάσταση που ζούσα. Βαρέθηκα να μένω σπίτι! Θέλω να γιορτάσω μαζί με τους συμπατριώτες μου το ιστορικό γεγονός που μας έκανε αυτούς που είμαστε τώρα, κι όχι να παρακολουθώ με σταυρωμένα τα χέρια. Θέλω ν’ αγωνιστώ κι εγώ γι’ αυτά που μου αρμόζουν. Ανοίγοντας την πόρτα του αγώνα είμαι ήρωας, ελεύθερος! Ανοίγοντας την πόρτα της αδιαφορίας είμαι ο κανένας, ένας ψίθυρος στο όχλο του ανέμου!

Αυτές τις μέρες αναρωτιέμαι πως θα ‘ταν να ζούσα πίσω στο 1821. Τότε που οι οπλαρχηγοί στους κάμπους της Ρούμελης τραβούσαν τα γκέμια των αλόγων τους γεμίζοντας τον αέρα με σκόνη και κουρνιαχτό. Τότε που τα μακριά φορέματα των γυναικών φουρφούριζαν μέσα στα σπίτια και η μία έλεγε στην άλλη μυστικά: «Πεθύμησα από την καρδιά μου να μπορώ να ζωστώ τ’ άρματα!». Τότε που οι τσολιάδες χτύπαγαν το τσαρούχι βαρύγδουπα στο χωματένιο έδαφος για να ακούσει μέχρι κι ο άγνωστος νεκρός... Οι άνθρωποι εκείνοι τις ώρες έδιναν πραγματικά τη ζωή τους για τους άλλους και όσο ήξεραν να πεθαίνουν και να πολεμούν, η ελευθερία δε χανόταν ποτέ! Σήμερα όμως, πως να πολεμήσουν τον αόρατο εχθρό που τους παρακολουθεί; Το μεγάλο άγρυπνο μάτι που καταγράφει κάθε τους κίνηση και την αποθηκεύει δεν μπορούν να το νικήσουν. Μπορεί να ‘χουμε ξεφύγει από τα δεσμά των Τούρκων, αλλά τα σύγχρονα δεσμά, τις εθελούσιες αλυσίδες που μας έβαλαν οι δικοί μας, δεν θα τις αφήσουμε ποτέ! Κι όσο είμαι νέος, σκέφτομαι ότι μια ζωή θα την περνάω αιχμάλωτος, ενώ τα παιδιά του αθάνατου ’21 ήταν τα νιάτα που πάλευαν για την πατρίδα. Πόσο θα ‘θελα να παλέψω κι εγώ για την πατρίδα, να βλέπω τα τούρκικα δοβλέτια να πέφτουν στην φωτιά, ενώ ο τόπος μου αναγεννιέται από τις στάχτες τους... Θα έκανα τα πάντα για να ζήσω έστω και για μια μέρα την εμπειρία των νέων που οι πατεράδες τους, τους έβαζαν στην μάχη, κι αυτοί, μήτε σκεφτόμενοι τα νιάτα ή το μέλλον που τους περίμενε, θυσιάσαν τα πάντα στο βωμό της λευτεριάς. Αυτό θέλω να γίνω, σκέφτηκα, έχοντας οδηγηθεί από τα βήματά μου στο κρεβάτι. Ευχήθηκα μέσα από τα βάθη της καρδιάς μου να ήμουν ένας απ’ αυτούς τους ήρωες, που αγαπούσαν με τέτοιο πάθος την λευτεριά και αντίκριζαν με τέτοια περιφρόνηση το θάνατο. Ένωσα τα βλέφαρά μου να βαραίνουν και οι επιθυμίες στο κεφάλι μου θόλωσαν, καθώς ο ύπνος που θα μου άλλαζε την ζωή με έσυρε στο κατώφλι του...

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

Ένας μακρόσυρτος ήχος με έκανε να σφίξω τα μάτια μου και να γυρίσω πλευρό. Σε κοντινή απόσταση μια μαύρη κοτσουφίνα λογομαχούσε με μία άλλη, ενώ οι στεντόρειες φωνές δύο αντρών ακούγονταν αμυδρά στο βάθος. Με τη νύστα ακόμα να βαραίνει τα βλέφαρά μου, προσπάθησα να τα ανοίξω και να φωνάξω σε όποιον είχε βαλθεί να με ξυπνήσει και να χαλάσει τη μόνη μέρα που θα χουζούρευα λίγο παραπάνω. Αποφασισμένος, έκανα να σηκωθώ βάζοντας δύναμη στα χέρια μου. Παράξενο, συλλογίστηκα. Συνήθως το κρεβάτι μου είναι πιο μαλακό και λιγότερο νωπό. Τα χέρια μου γέμισαν μαύρο χρώμα, ενώ η πραγματικότητα άρχισε να χτυπάει την πόρτα του ονείρου. Δεν ήμουν στο δωμάτιό μου... ούτε καν στο σπίτι μου. Γύρω από το άβολο χρώμα που με περιτριγύριζε και την άβολη κουβέρτα που με χώριζε από αυτό, δεν έβλεπα ούτε το γραφείο, μα ούτε και την τηλεόρασή μου. Ένα χωριό απλωνόταν λίγα βήματα μακριά μου. Σχεδόν ολόκληρο πέτρινο, πυκνό και μικρό. Σίγουρα δεν άνηκε στο '21 του σήμερα. Μάλλον περισσότερο μια μακρινή δοξασμένη εποχή μου θύμιζε. Περιεργάστηκα το χώρο για λίγο ακόμα. «Λες;» είπα από μέσα μου ενώ ένιωσα βαριά τα πόδια και το σώμα μου. Όποιες αμφιβολίες είχα νωρίτερα με αυτό που αντίκρισα εξαφανίστηκαν εντελώς. Όχι δε φόραγα πια τις μπλε άνετες πιτζάμες μου. Ένα ζευγάρι λαμπερά τσαρούχια με την μαύρη χαρακτηριστική φούντα στόλιζαν τα πόδια μου. Πιο πάνω, ολόλευκες κάλτσες και μια φούστα προφανώς διπλωμένη από τον άτσαλο ύπνο μου είχαν πάρει την θέση των μοντέρνων μου ρούχων για να με αποτρελάνουν. Χαμένος, στάθηκα στα δύο μου πόδια και καθάρισα το χρώμα από την φορεσιά μου. «Πώς στην ευχή ήρθα εδώ:»... ψιθύρισα. «Ευχή! Αυτό είναι!... Το χθεσινό βράδυ έκανα μια ευχή να ζω στο 1821 και να πολεμήσω με τα παιδιά του. Δε μπορεί να συμβαίνει στα αλήθεια αυτό!», είπα τρέμοντας. Μια απρόσμενη χαρά με κατέκλυσε και άρχισα να γελάω κάνοντας κύκλους γύρω από τον εαυτό μου. Αν με έβλεπε κανένας χωριανός θα με περνούσε σίγουρα για τρελό και το πιθανότερο θα ήταν να απομακρυνθεί γρήγορα. Τους πανηγυρισμούς μου για αυτό που κατάφερα διέκοψαν οι ίδιες δύο αντρικές φωνές με πριν. Μόνο που τώρα ήταν πιο κοντά μου. Χωρίς δεύτερη σκέψη έτρεξα να κρυφτώ πίσω από ένα δέντρο που έτυχε να βρίσκεται μπροστά μπροστά. Ανίκανοι εγώ και η ακοή μου να πιάσουμε τα χαμηλόφωνα λόγια τους, έστησα αυτί για να κρυφακούσω, καθώς με πλησίαζαν. Οι αντρικές φιγούρες ήταν πια ξεκάθαρες. Δύο ώριμοι άνδρες ψηλοί σαν κυπαρίσσια, με κατάμαυρα μαλλιά και μουστάκι γυρισμένο στις άκρες μιλούσαν για το σχέδιο που θα είχε σίγουρα μεγάλη επιτυχία. «Ποιο σχέδιο;» αναρωτήθηκα, αφού δεν ήξερα ούτε πού είμαι, ούτε σε ποια μέρα.

-Κάνει λάθος ο αρχηγός Νάκο... καλύτερα στη Φοντάνα, ο Μπεϋράμ θα περάσει σίγουρα από 'κει. Είπε η μεγαλύτερη φιγούρα κοιτώντας αριστερά και δεξιά ανήσυχα. Ο νεότερος από τους άνδρες που σίγουρα τον είχα ξαναδεί, δεν φάνηκε να συμφωνεί με τον πρώτο.

-Εμπιστεύσου Μώρη τον γερό-αρχηγό. Κατέει καλύτερα από όλους μας και στα όπλα μα και στους Τουρκαλάδες. Ξεχνάς ότι ήταν πρωτοπαλίκαιο στα αρματολίκια της Μενδενίτσας κι ότι έχει σηκώσει κάθε πέτρα των διαβάσεων; Είναι σίγουρος ότι ο Ασιανός θα περάσει από τα Βασιλικά. Σεβάσου την πείρα και την έποψή του, μη φέρεις άλλες αντιρρήσεις!

Οι δύο τους φάνηκε τώρα να βρήκαν λύση και απομακρύνθηκαν από το σημείο. Σκέψεις πολλές είχαν θολώσει το μυαλό μου και πάσχιζα να καταλάβω ποιοι βρίσκονταν λίγα μέτρα μακριά μου. Ο

πρώτος, ο νεότερος άνδρας έμοιαζε με εκείνον στο βιβλίο της Ιστορίας μου. Είχαν τα ίδια ζυγωματικά και την ίδια φλόγα στα μάτια. Η εικόνα στο βιβλίο έπαιζε όλο και περισσότερο στο κεφάλι μου, όταν το όνομα που ανέφεραν με χτύπησε σαν κεραμίδα. Νάκος... Νάκος Πανουργιάς. Ένας από τους σημαντικότερους ήρωες που έβγαλε η Άμφισσα και μαζί του ο Παπανδρέας, εξ ου και το Μώρης. Δυσκολευόμουν να αντιληφθώ ότι μπροστά μου στέκονταν ολοζώντανοι ο Παπαντριάς της Καλοσκοπής και ο Ιωάννης. Γούρλωσα τα μάτια μου και άθελά μου μονολόγησα το πόσο τυχερός είμαι για να δω αυτούς τους πατέρες της ελευθερίας. Έβαλα μπρος όλες τις γνώσεις που είχα εδώ και 17 περίπου χρόνια στην Ιστορία και ζορίστηκα να θυμηθώ σε ποια μάχη είχαν πολεμήσει οι δύο στρατηγοί. «Αποκλείεται να είμαι στην Αλαμάνα, τίποτα δε θυμίζει τούτο το χωριό.» Βόργιανη, Άμπλιανη... απέκλεισα και αυτά τα χωριά. Φοντάνα... Βασιλικά ... Μα φυσικά... Είμαι στο Ρεγγίνι! Μέσα στη Λοκρίδα, λίγο παραπέρα απ' το δικό μου χωριό, σ' αυτό το πολυδοξασμένο μέρος με τα αδιαπέραστα δάση και τα κερατολιθικά εξάρματα. Οι ήρωες θα αντιμετώπιζαν τους Τούρκους στα Βασιλικά, εκεί που φημολογούνταν να υπάρχουν τα λεγόμενα κτήματα των Βασιλικών, που 'χαν εγκαταλειφθεί μαζί με τη κόμη για να φτιαχτεί το Ρεγγίνι, κάπου στον Μεσαίωνα.

Θέλησα να θαυμάσω λίγο ακόμα την περιοχή και η ιδέα να σουλατσάρω τριγύρω, μου κόλλησε στο μυαλό. Απρόσεκτος όμως έτσι όπως είμαι, δεν είδα την μεγάλη κοτρώνα ευθεία μπροστά και έπεσα στο έδαφος δημιουργώντας έναν εκκωφαντικό κρότο που σίγουρα δεν πέρασε απαρατήρητος. Τα βλέμματα των αρχηγών γύρισαν προς το μέρος μου και από μέσα μου αναθεμάτισα ελπίζοντας να μη με καταλάβουν. Ο Νάκος έτρεξε καταπάνω μου και εγώ προσπάθησα γρήγορα να φύγω, αλλά τα γυμνασμένα χέρια και των δύο ανέκοψαν την πορεία μου.

-Εδώ είσαι 'συ ομπρέ; Σε ψάχνει ο πατέρας σου εδώ και ώρα. Πήγαινε γρήγορα στο δασάκι που 'χουν μαζευτεί κι οι άλλοι και ερχόμαστε σε λίγο. Πρόσεχε άλλη φορά μη σε ξαναδώ ν' αργείς γιατί θα το πω του πατέρα σου. Κατάλαβες;». Σαστισμένος και ανακουφισμένος που τη γλίτωσα, έγνεψα καταφατικά και έτρεξα όσο πιο γρήγορα μπορούσα μπερδεύοντας τα πόδια μου. Είδα πολλούς άντρες μαζεμένους. Ένας άλλος άντρας που φορούσε φουστανέλα ολόιδια με την δική μου άνοιξε τα χέρια του σαν να λέει... «επιτέλους σε βρήκα» και μ' άρπαξε από το χέρι να με πάει στους υπόλοιπους. Αφού κατάλαβα πού είμαι και με ποιους, κι ότι μάλλον ο κύριος στην δίδυμη φουστανέλα ήταν ο πατέρας μου, έστρεψα την προσοχή μου στους άνδρες που μιλούσαν. Τώρα που το σκέφτομαι ο άνδρας δίπλα μου φέρνει λίγο του πραγματικού μου πατέρα μπροστά στο 2021. Ο Νάκος κι ο Μώρης κατέφτασαν κι αυτοί και ο αρχηγός Δυοβουνιώτης πήρε τον λόγο. Αν δεν με έβλεπαν πολλοί και δεν ήθελα να με πάρουν χαμπάρι, ορκίζομαι να γονάτιζα μπροστά στον γερό-αρχηγό που χάρισε τόσα πολλά για την πατρίδα.

-Σας άφησα να το λογιστείτε αδέρφια. Εγώ μας θέλω να πάρουμε τη Βασιλική οδό. Θα βγούμε στον αυχένα του Παλιόμοδου, από 'κει προς Παλιόχανο, Τουρκοχώρι και τ' άλλα τα χωριά, για να καταλήξουμε στη Φοντάνα. Βάλτε καλά στο νου σας πως ούτε πιο επικίνδυνα είναι, ούτε πιο πολλές ανηφοριές θα συναντήσουμε. Αντίθετα, θα 'χούμε περισσότερο χώρο... και μην ξεχνάτε... οι Πασάδες θα προτιμήσουν την διέλευση από τη Βασιλική Οδό, όχι μόνο φιλοτιμίας ως Βασιλικός στρατός, αλλά πλέον και λόγω ανάγκης, διότι φέρουν πολυάριθμο ιππικό, πεζικό, τηλεβόλα και φορτηγές άμαξες με τρόφιμα και τα λοιπά πολεμοφόδια. Είμαστε σύμφωνοι σ' αυτό;». Οι υπόλοιποι οπλαρχηγοί δεν είχαν καμία διαφωνία. Σε όλους επικράτησε σύνεση και σύμπνοια και ασπάστηκαν

την γνώμη του γερό-Δυοβουνιώτη. Ευτυχώς δηλαδή, γιατί όπως είχα μάθει στο σχολείο, οι Έλληνες εκείνες τις ώρες είχαν μόνο 600 ενόπλους πριν έρθουν οι Λειβαδίτες αγωνιστές.

Ο γερό-Δυοβουνιώτης συνέχισε το σχέδιό του χρησιμοποιώντας λέει την «τακτική των ενεδρών». Θα άφηνε τους Τούρκους να προχωρήσουν στις στενοπορίες της κοιλάδας του Δημοσιορέματος, όπου ήταν δύσκολο να αναπτύξουν τις δυνάμεις τους κι εκεί θα τους χτύπαγε. Όπως είπαν οι οπλαρχηγοί, «πολλοί μεγάλοι και τρανοί θα την ζήλευαν στο μέλλον!» και δεν είχαν άδικο... Όλοι χειροκρότησαν στις ιδέες του Δυοβουνιώτη και βάλθηκαν να μελετούν προσεκτικά κάθε τους κίνηση. Μέχρι το τέλος της ημέρας όλοι ήξεραν πού θα πάει ο Σκαμπαρδώνης, ο Χαρατσάρης και οι άλλοι με τα τμήματά τους για να αντιμετωπίσουν τους Τούρκους, που ενδεχομένως θα επιχειρούσαν αναγνωριστικές κινήσεις και περιπολίες στην γύρω περιοχή.

Μόνο ένας έλειπε, ο Ανδρούτσος. Αν δεν ήταν στην Μεγαρίδα θα έφτανε γρήγορα για να μας φωτίσει με τις συμβουλές του, αλλά παρότι κινήθηκε με πλοιάριο, η νηνεμία δεν τον άφησε να έρθει νωρίτερα. «Δεν πειράζει που δεν έχουμε τον Οδυσσέα», είχα ακούσει τον Γκούρα να παραδέχεται. «Σήμερα είναι η μέρα της Παναγίας κι αυτή μας βοήθησε να οργανώσουμε τόσο καλά τις δυνάμεις μας». Αυτός και το τμήμα του με 1000 άνδρες παρατάχθηκαν στην έξοδο της κοιλάδας, μαζί με τον γιο του αρχηγού και τον Νάκο. Περισσότερο όμως για εφεδρεία και λιγότερο για πλαγιοφυλακή. Ο πατέρας μου έλεγε ότι ο Γκούρας θα παρεμβαίνει κατά τη διάρκεια της μάχης, ενώ οι Χαρατσάρης, Σκαμπαρδώνης, Μπίτης, Καλύβας και Κομνά Τράκα θα φυλάνε νοτιοδυτικά και θα κλείσουν την κοντινή παρακαμπτήρια οδό, που για ακόμη μια φορά δεν ξέχασε ο Δυοβουνιώτης.

Με ανυπομονησία περίμενα να ακούσω την δική μας σειρά. Πού θα μας βάλει να φυλάμε ο αρχηγός ή αν θα ακολουθήσουμε τα τμήματα που θα πάνε για μπαρούτι στο Μαυρίλο. Δύο μέρες δρόμο για 80 οκάδες μπαρούτι... γιατί επανάσταση χωρίς μπαρούτι δεν γίνεται! Ευτυχώς μας έβαλαν να κρατάμε σκοπιά ... δεν θα άντεχα κι άλλο δρόμο μετά το σημερινό συμβούλιο, αλλά αν το 'λεγε ο αρχηγός θα το 'κανα για τον αγώνα.

Το συμβούλιο είχε λήξει κι όλοι οι στρατηγοί είχαν παραμείνει στο δάσος για να κανονίσουν τις τελευταίες λεπτομέρειες. Άλλοι μιλούσαν δυνατά κι έλεγαν ότι το σχέδιο σίγουρα θα πετύχει. Οι Πασάδες δεν θα περάσουν στην Πελοπόννησο, που ήταν κι ο αρχικός τους σκοπός. Ο Σουλτάνος Μαχμούτ ο δεύτερος αφότου είδε ότι οι Κιοσέ Μεχμέτ και Όμερ Βρυώνης, όχι μόνο δεν πέρασαν στην Πελοπόννησο, αλλά ούτε την επανάσταση στην Ανατολική Στερεά μπόρεσαν να καταστείλουν, αποφάσισε να στείλει ενόπλους. Οχτώ χιλιάδες Τούρκοι μαζεύτηκαν με αρχηγό τους τον Ασινά Μπεϋράμ. Ο τελευταίος είχε λέει μεγάλη φήμη και ανδρεία από την εκστρατεία της Χαλκιδικής, αλλά στα Βασιλικά δεν θα την έβγαζε καθαρή. Το στράτευμα κατέβηκε από τη Λάρισα στη Λαμία δύο μέρες πριν μαζευτούμε στο Ρεγγίни, με αποστολή του να περάσει στην Αττικοβοιωτία, να ενωθεί με τις δυνάμεις του Κιοσέ, Βρυώνη και του Δεμήρ Πασά και μετά από στάσεις για να καλύψει τα νώτα του, να διαπεραιωθεί στην Πελοπόννησο. Όλες τούτες τις πληροφορίες μας τις έδωσε ο αγγελιαφόρος μας που έτρεχε συνέχεια για να μάθει τις κινήσεις των Τούρκων. Γι' αυτόν έλεγαν άλλοι στρατηγοί στο δάσος και το πόσο καλός είναι στο πόστο του, ενώ μερικοί προσεύχονταν δεδομένου ότι είναι δεκαπενταύγουστος, για να νικήσουμε. Ξαφνικά, ο Χαρατσάρης από το Μεσολόγγι σηκώνεται από την θέση του. Με μια γρήγορη κίνηση τραβάει το γιαταγάρι του και με τέτοια ορμή, που με 'κανε να τον φανταστώ να κόβει τουρκικά κεφάλια με τούτο το σπαθί, ακουμπάει το δέντρο που βρισκόταν μπροστά του. Η κόψη του αστραφτερού μαχαιριού του

σταύρωσε τον κορμό του δέντρου και σχημάτισε ένα τεράστιο Χ στον φλοιό του. «Του Χαρτσάρ' τα δέντρα», φώναξε απότομα και οι τρίχες στα χέρια μου σηκώθηκαν. Έτσι μάρκαρε κι άλλα πεύκα, όσα αυτός θα φύλαγε από Τούρκικα μετερίζια. Ο Σκαμπαρδώνης πήδησε από την θέση του το ίδιο ανατριχιαστικά. Γνωστός κι ως Καλοβελώνης Γεώργιος, ο αγωνιστής από την Ήπειρο τέντωσε τα χέρια του και το ευθυτενές βλέμμα, που ποτέ δεν άλλαζε από πάνω του, έδειξε προς την κατεύθυνση του «Τσακισμένου Αμαξιού». Έτσι την ήξερα εγώ από το σήμερα την παρακαμπτήρια οδό. Λένε πως πήρε αυτό το όνομα από τις τούρκικες άμαξες που κατέστρεψαν οι Έλληνες σ' αυτή την μάχη κι εγώ είμαι πραγματικά χαρούμενος που θα το δω από κοντά. «Τ' Σκαμπαρδών η λάκκα» φώναξε κι έκανε μέχρι και τα κοτσύφια στα κλαδιά των μαρκαρισμένων δέντρων να φύγουν τρομαγμένα. Ονομασίες που θα έμεναν σίγουρα για πολλά χρόνια στην γύρω περιοχή....

Ο γερό-Δυοβουνιώτης περήφανος , στάθηκε στη μέση των δύο αγωνιστών και ένα χαμόγελο από αυτά που δεν θέλει ένας δυνατός να δείξει , εμφανίστηκε στο πρόσωπό του. Το σχέδιο είχε ολοκληρωθεί και όλοι θα ήταν σε λίγο οχυρωμένοι στις θέσεις τους. Ο γερό-αρχηγός δεν μπορούσε παρά να νιώθει ότι θα τα καταφέρει! Έδωσε λοιπόν το σύνθημα του αγώνα που ήταν αρκετό για να σπείρει την σπίθα της επανάστασης στους λιγοστούς άνδρες και παιδιά του δάσους. Ένα κράμα πίστης και θέλησης για απελευθέρωση άναψε εκείνη τη ώρα στους διπλανούς μου και το ένιωσα κι εγώ. Ήταν από αυτές τις στιγμές που σε κάνουν να λες ότι η Ελλάδα δεν είναι τόπος, αλλά τρόπος, άνθρωποι που τους τσουρουφλίζουν οι διαμάχες, αλλά ενώνονται πάντα την τελευταία στιγμή για να σωθούν. «Αδέρφια μου, μια φορά βαφτιστήκαμε με το λάδι του Θεού μας. Ας είναι τώρα δεύτερο το αίμα μας που θα μας ξαναβαφτίσει !». Ο αρχηγός σήκωσε το σπαθί στον ουρανό και οι υπόλοιποι ακολούθησαν. Μια θάλασσα κοφτερών, αστραφτερών όπλων στόλιζε τον αέρα και σε έκανε να αναρωτιέσαι πώς αυτή η θάλασσα θα κατάφερνε σε λίγο καιρό να χαλάσει μία άλλη μεγαλύτερη. Εκείνη τη νύχτα είπα πως έζησα την καλύτερη στιγμή της ζωής μου, αλλά μετά σκέφτηκα πως η ελευθερία δεν είχε έρθει ακόμα. Σε δέκα μέρες από τώρα όμως θα μπορώ να λέω ότι πάλεψα και απέκτησα αυτό που ποθούν οι περισσότεροι...

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

Πρωί, πρωί την επόμενη μέρα, ξύπνησα από τους άνδρες που έκαναν προετοιμασία για να φύγουν για το χωριό Μαυρίλο. Ο «πατέρας», μου είχε εξηγήσει ότι θα μπουν στο χωριό κρυφά. Θα χρειαζόταν να περάσουν από Τούρκους φρουρούς, αλλά θα τους κανόνιζαν αμέσως. Μετά, από την σκουρόχρωμη λαγκαδιά στην είσοδο του χωριού, θα δουν έναν μπαρουτόμυλο, το εργαστήρι της φωτιάς που κατέκαψε τον τύραννο και χάρισε λευτεριά στον τόπο, να στέκεται ανάμεσα στα πυκνά πλατάνια, τα δάση μελανής σκούρας ελάτης. Έχει συνεννοηθεί ο αρχηγός μας για να μας δώσουν μυστικά μαύρη ύλη οι υπεύθυνοι. Ήταν παράνομο για τους Έλληνες της περιοχής να δίνουν τέτοιο υλικό στους συμπατριώτες τους, αλλά ούτε τα μαχαίρια των Πασάδων, ούτε οι τιμωρίες που τους περίμεναν τους άγγιζαν. «Στέλιο το έθνος έπεσε αλλά δε νικήθηκε. Η ελληνική ψυχή έμεινε αδούλωτη» μου ‘χε πει ο πατέρας μου κι εγώ συμφώνησα. «Την ελευθερία την κερδίζει όποιος είναι έτοιμος να βάλει για ενέχυρο την ίδια του τη ζωή» του ‘χα απαντήσει κι εκείνος με ‘πιασε στην αγκαλιά του.

-Τα ‘μαθες αρχηγέ; Ο Μπεκήρ Πασάς είναι άρρωστος... Τον περιμένουν οι δικοί του. Ο αγγελιαφόρος είπε ότι ο Ασιανός το θεώρησε κακό οινό!» μας διέκοψε η φωνή του Μπίτη. Ο γερό-Δυοβουνιώτης διόλου ταραγμένος απάντησε: «Έτσι του πρέπει. Να καταλάβει μία ώρα αρχύτερα πώς θα καταλήξει κι αυτός κι οι Τούρκοι του.. γιατί την ίδια κατάληξη θα έχουνε όλοι τους!». Ο Δυοβουνιώτης είπε αυτά και δεν ασχολήθηκε περισσότερο. Βγήκε στο χωριό και κάλεσε τους κατοίκους να βγουν απ’ τα σπίτια τους. «Αδέρφια, εμείς που ‘μαστε ακόμα ασφαλείς, ας βοηθήσουμε όλοι την εκστρατεία μας αυτή. Το ιστορικό γένος των Ελλήνων το πήραν στα χέρια τους αλλόθρησκοι, Τούρκοι που σφάζουν, φοβίζουν, ταπεινώνουν, εξευτελίζουν... Σας παρακαλώ μέσα από την καρδιά μου να βγείτε από τις κρυψώνες σας. Μην φοβάστε όσο εγώ και οι αγωνιστές μου σας φυλάμε με τις ζωές μας. Βοηθήστε μας να κόψουμε δέντρα και να κλείσουμε τις οδούς από τις οποίες οι Τούρκοι θα μπορούσαν να ξεφύγουν. Άνδρες, γυναίκες, παιδιά, αρπάζτε ένα τσεκούρι και κάντε αυτό που σας λέω. Δεν σηκώνει η ψυχή μου άλλο σκλάβα γη!».

Όλοι ήταν πρόθυμοι να παλέψουν όπως μπορούσαν. Άνδρες μεγάλοι και μικροί που δεν ήταν στην μάχη παράτησαν το κόψιμο των ξύλων για την φωτιά. Γυναίκες άφησαν στην άκρη το πλέξιμο και το μαγείρεμα και όρμησαν να βοηθήσουν. Τα παιδιά δεν πήγαν στην εκκλησία εκείνη τη μέρα να μάθουν κρυφά την Ελλάδα, την πατρίδα, την θρησκεία, ούτε έπαιζαν στις αυλές τους. Βοήθησαν όλοι, κι άλλοι πολλοί απ’ τα γύρω χωριά. Οι κάτοικοι δούλεψαν με την ίδια φλόγα που έκαιγε τα σωθικά αυτών που πολεμάγανε και χωρίς να ακουμπήσουν σπαθί πάλεψαν σκληρά για την ελευθερία. Σχεδόν όλες οι διαβάσεις ήταν τώρα αδιαπέραστες, κλεισμένες με τεράστιους κορμούς πεύκων, ώστε κανένας, παρά μόνο η θέληση για ξεσηκωμό, να μη μπορεί να περάσει! Κι όλα αυτά χάρη σε γυναικόπαιδα και ηλικιωμένους. Όμως, δεν ήταν αυτό που μου ‘κανε περισσότερο εντύπωση. Ένα μικρό παιδί που ήταν, δεν ήταν εφτά χρονών θέλησε να βάλει το δικό του λιθαράκι στον αγώνα. Έφερε την σημαία της Ελλάδας που ‘χε λείει κρυμμένη κάτω από το σκληρό του μαξιλάρι για να το μαλακώνει και την στερέωσε στο χώμα πάνω σ’ ένα κοντάρι. Όλοι τον χειροκρότησαν και ο Δυοβουνιώτης του υποσχέθηκε ότι στο μέλλον θα γίνει σπουδαιότερος πατριώτης απ’ ότι είναι τώρα. «Ήταν ένα παιδί με ανδρεία στη ψυχή, που στο κοντάρι ήθελε σημαία ελληνική», συμφώνησαν όλοι.

Ο καθένας έπαιζε τον δικό του ρόλο, πρωταγωνιστικό ή δευτερεύοντα, όλοι για έναν σκοπό, να οδηγήσουν την Ελλάδα στην εξιλέωση. Σ' αυτόν τον αγώνα δεν χωρούσαν διαχωρισμοί. Τι κι αν ήσουν παιδί, άνδρας ή γυναίκα; Το αίμα σου θα χυνόταν το ίδιο για την πατρίδα. Πολλοί έχασαν τη ζωή τους σε μάχες για την ελευθερία πιστεύοντας πως ο θάνατος στην πάλη κατά της καταπίεσης ήταν προτιμότερος από το να ζεις δίχως ελευθερία. Αυτή ήταν η Ελλάδα, και αυτό θα αποδεικνύαμε και εμείς σε εννέα μέρες. Το σχέδιο, το μπαρούτι, όλα πια στην τελική ευθεία. Η αντίστροφη μέτρηση είχε ξεκινήσει. Ο ήλιος βασίλευε Ελλάδα μου!

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

Οι επόμενες μέρες ήρθαν και πέρασαν σαν νερό. Ήμασταν σε ειδικό πρόγραμμα προετοιμασίας και εμείς οι μικρότεροι κι αυτοί που δεν είχαν ξαναπαίξει σε θέατρο μαχών. Μας μάθαιναν οι καλύτεροι πώς να κρατάμε τα όπλα και να αμυνόμαστε ταυτόχρονα. Μία χαρούμενη ατμόσφαιρα επικρατούσε ανάμεσα στους οπλαρχηγούς, η οποία ενισχύθηκε περισσότερο όταν έφτασαν από τον αγγελιαφόρο καλά μαντάτα, τουλάχιστον για το ελληνικό στρατόπεδο. Ο Χατζή Μπεκίρ Πασάς που είχε πέσει στο κρεβάτι από κάποια αρρώστια στα δοβλέτια των Τούρκων δεν θα κατάφερνε να ξαναδεί μάχη. Στις 22 του Αυγούστου κι ενώ ο Ασινός ήταν ακόμα στο Ζητούνι, οι δικοί του κατέφθασαν για να αναγγείλουν τον θάνατο του Οθωμανού ποδηγέτη. Πράγματι τελικά ο Μπεϋράμ τον θάνατό του τον θεώρησε κακό σημάδι, αλλά η εμπιστοσύνη που είχε στον υπεράριθμο στρατό του, του έδωσε τις αμφιβολίες. Μάθαμε ότι μετά το γεγονός κατευθύνθηκε στις Θερμοπύλες από την παλιά γέφυρα της Αλαμάνας. Πέρασε το Μώλο και στις 24 στρατοπέδευσε στον Πλατανιά. Το χωριό απλώνεται κατά μήκος του Βοαγρίου Ποταμού. Το ενδιαίτημα λέγεται δε «Πλατανιάς» από τα πολλά και ψηλά πλατάνια που είχε και έχει ακόμα ο χειμάρρος στο σημείο αυτό. Ο Ασινός το θεώρησε κατάλληλο για να περάσει μερικές νύχτες πριν να αρχίσει τις αναγνωριστικές περιπολίες, όπως είχε μαντέψει ο Δυοβουνιώτης.

Έτσι, από τον Πλατανιά στις 25 Αυγούστου στέλνει άνδρες για ανίχνευση των διαβάσεων. Στην μεν Φοντάνα, που άφησε ο αρχηγός τον Παπανδρέα Μώρη με 200 άνδρες, οι Τούρκοι είχαν 300 πεζούς. Μπορεί να μη το 'δα με τα μάτια μου, αφού ο πατέρας στρατεύτηκε στα σώματα του Δυοβουνιώτη, αλλά άκουσα από τους άλλους άνδρες πως ήταν νικηφόρα η συμπλοκή που ακολούθησε. Ο Παπανδρέας οργάνωσε αμυντικά την περιοχή, με ταμπούρια που 'ναι τοπωνύμιο ως και το 2021. Με τα ταμπούρια του κατάφερε να σκοτώσει είκοσι πέντε Τούρκους, μεταξύ τους και ένας λοχίας. Θρίαμβος ήταν αυτό για τον Παπανδρέα που πέτυχε τον αντίπαλο στο ρέμα που κατεβαίνει από το ύψωμα του Παλαηλιά και συναντιέται με το Φοντανόρεμα. Το ρέμα αυτό από τότε το λένε «Τσαουσόρεμα».

Ο Πασάς σκέφτηκε για κακή του τύχη και τα Βασιλικά, στέλνοντας εκεί τμήμα με 200 ιππείς, οι οποίοι έφτασαν στο σημείο δίχως να πάρουν χαμπάρι το δικό μας τμήμα με τον Δυοβουνιώτη. Ενεδρεύαμε στην είσοδο της κοιλάδας, κρυμμένοι καλά μες στο δάσος. Παραπέρα, προμαχώνας στα δεξιά κι αριστερά του δρόμου ήταν οι Κοντοσόπουλος και Καλύβας. Φυσικά και οι Τούρκοι δεν έφυγαν από 'κει χωρίς απώλειες. Στη συμπλοκή που ακολούθησε έσπευσαν σε βοήθεια ο Γκούρας, ο Δυοβουνιώτης ο μικρός, ο Πανουργιάς κι άλλοι που τους είχαν βάλει πιο ψηλά.

«Γενική δοκιμή του σχεδίου μας για την αυριανή μάχη ήταν αυτό» μου είπε ο Δυοβουνιώτης μετά τον αποδεκατισμό των ιππέων που υποχρεώθηκαν να υποχωρήσουν εσπευσμένα, αφήνοντας αρκετούς στα άγια χώματα ποτισμένα με τις ζωές των νεκρών εχθρών και με χτύπησε στην πλάτη, ενώ εγώ προσπαθούσα να ανακτήσω τις αισθήσεις μου. «Αν αυτό ήταν η πρόβα φαντάσου πως θα 'ναι η μάχη»... μουρμούρισα.

«Σήμερα, φονεύσαντες και πληγώσαντες 50 και ζωηγήσαντες 15 ίππους», ανακοίνωσε στα τμήματα ο Δυοβουνιώτης. Όντως ήταν μεγάλη επικράτηση από μέρους μας. Πάντα άκουγα άνδρες όταν ήμουν μικρότερος να μιλάνε για τη θέση Κουκουδιάρης, εκεί κοντά δηλαδή που έπεσαν οι

απεσταλμένοι. Στην δεκαετία του '80, σχεδόν 160 χρόνια μετά, η προφορική παράδοση έλεγε ότι σε ένα χωράφι ιδιοκτησίας, μια μπουλντόζα που διενεργούσε ισοπεδωτικές εργασίες ξέθαψε λάκκο που περιείχε 40-45 κρανία. Άραγε να 'ταν οι κεφάλες των Τούρκων ιππέων;

Ο γιος του Μακρή του Δήμου με σκούντηξε με τον αγκώνα του και με ξύπνησε από τους συλλογισμούς μου. Ήταν στην ίδια ηλικία με μένα, στα 17 χρόνια και είχε έρθει όπως κι εγώ, με τον πατέρα του, από τον Βορλοβό. Ήταν από τους καλύτερους φίλους που 'χα κάνει σε αυτό το δεκαπενθήμερο και είχε όνειρο να πολεμήσει μια μέρα μαζί με τον Ανδρούτσο. Τώρα, την νύχτα πριν από την μεγάλη μάχη καθίσαμε μαζί. Εμένα ήταν η πρώτη μου φορά, ίσως δεύτερη μετά το σημερινό, αλλά δεν είχα ξαναπιάσει όπλο στη ζωή μου. Με βοήθησε όμως ο φίλος μου να καταλάβω ότι δεν έχουν σημασία οι δυνατότητες, αλλά η θέληση. Κι από θέληση, άλλο τίποτα. Αυτή με είχε φέρει μέχρι εδώ. Άλλωστε... «η αξία του ανθρώπου είναι αυτή... Να ζητάει και να ξέρει πως ζητάει το αδύνατο και να ξέρει πως θα το φτάσει και να πολεμάει γι' αυτό, πέρα από κάθε λογική με πίστη και με πείσμα. Τότε γίνεται το θαύμα. Το αδύνατο γίνεται δυνατό! Εγώ με τον πατέρα μου, κι αν επιζήσαμε από τόσες μετωπικές συγκρούσεις, το οφείλουμε στην πίστη ότι θα τα καταφέρουμε. Κι εσύ Στέλιο έχεις τέτοια πίστη. Έχεις μια ακοίμητη σπίθα που καίει τα σωθικά σου» μου 'πε ο Ιωάννης όταν τον ρώτησα εάν θα τα καταφέρω. Όμως δε με έπεισε αρκετά. Όταν κοίταξα τον ξάστερο ουρανό και κατάλαβα ότι μπορεί να 'ναι η τελευταία φορά που τα μάτια μου θα δουν το μπλε του, φοβήθηκα. Έφερα στη μνήμη μου την οικογένειά μου, το σπίτι μου, ακόμα και τον ενοχλητικό ρεπόρτερ στην τηλεόραση και παραπονέθηκα που ίσως να μην τα ξαναδώ.

-Θα πεθάνω εδώ, σκέφτηκα φωναχτά κι ο διπλάνος μου έσπευσε να με μαλώσει.

-Μην κακολογείς το μέλλον αδερφέ. Ποτέ δεν ξέρεις τι θα μας φέρει η μοίρα. Η μάνα μου έλεγε ότι το πιο άγνωστο πράγμα στον κόσμο είναι το αύριο. Ότι δεν ξέρεις τι θα σου τύχει... πάρε παράδειγμα εμάς... αύριο μπορεί να μην υπάρχουμε καν, μου πε και χαμογέλασε, λες κι αυτό θα με 'κανε να νιώσω καλύτερα.

-Αν δώσεις στην μοίρα εσύ καλό, θα σου φέρει κι αυτή...

-Μα εμείς της δίνουμε καλό, πολεμάμε. Είμαστε έτοιμοι να χύσουμε το αίμα μας στα χώματα της πατρίδας. Γιατί η μοίρα δε μας το δίνει πίσω τούτο καλό; Γιατί δεν μπορούμε να δούμε τον ήλιο χωρίς τα σύννεφα μπροστά; Ρώτησα σκεφτόμενος πως μάλλον δεν θα ξανανιώσω άλλο ρούχο πάνω μου εκτός από την στολή και το ύφασμα που με διαχωρίζει από την άβολη πέτρα.

-Νομίζω πως η μοίρα δε θα το γυρίσει σε μας το καλό, αλλά στους ανθρώπους μας. Αν δώσουμε την ψυχή μας γι' αυτό τον τόπο, ίσως ο Θεός να δώσει το καλό που χρωστά στις μανάδες, στις αδερφές και στους γερόντους μας. Ίσως εμείς να πρέπει να φύγουμε για έναν άλλον κόσμο, μόνο και μόνο για να χαρίσουμε στους άλλους τον κόσμο που αξίζουν. Αυτόν πέρα από τους αιώνες της σκλαβιάς, έναν ελεύθερο. Για σκέψου... μου 'πες έχεις μια αδερφή... η αδερφή σου θα μπορεί να βγαίνει στο βουνό και να μαζεύει τα λουλούδια που της αρέσουν χωρίς να φοβάται τον εχθρό που παραμονεύει. Το δικό μου το αδέρφι, που είναι ακόμα μικρό και μαθαίνει γράμματα από τον παππά, θα μάθει επιτέλους να γράφει σωστά την λέξη ελεύθερος που όλο με ρωτάει γι' αυτήν. Τότε δεν θα ξέρει μόνο να τη γράφει... θα την ζει κιόλας, όλη τη σημασία της. Αυτό είναι που θα πάρουμε πίσω εμείς Αγουρίδη, τα κορμιά μας άψυχα το ένα πάνω στ' άλλο θα δώσουν ελευθερία. Δεν υπάρχει καλύτερο πράγμα από την ελευθερία... και εμείς, για φαντάσου, εγώ κι εσύ, δύο άνθρωποι που 'ναι μηδαμινού

μπροστά στο μεγαλείο ολόκληρης της Ελλάδας θα την σώσουν απ' τον Τούρκο. Πέσε κοιμήσου Αγουρίδη... έχεις να σώσεις την Ελλάδα σου αύριο! Αυτά μου είπε ο φίλος μου κι έκλεισα τα βλέφαρα. Έφυγε ο φόβος και τη θέση του πήρε μια βαθιά ριζωμένη επιθυμία... ελευθερία!

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο

Το πρωί που μας ξημέρωσε 26 του Αυγούστου το ξύπνημα ήταν γλυκό... σε σχέση μ' αυτά που θα ακολουθούσαν. Μικρά αυγουστιάτικα συννεφάκια περιφέρονταν ανάλαφρα στον πρωινό ουρανό πάνω από το ολοπράσινο λιβάδι και τα δένδρα. Έτριπα βιαστικά το πρόσωπό μου με το κρύο νερό της πηγής δίπλα μας και καταβρόχθισα λαίμαργα ένα κομμάτι λαχανόπιτα που είχαμε προμηθευτεί εδώ και μέρες. Ήδη διάσπαρτοι γύρω μου, άνδρες ετοιμάζαν τα όπλα τους, έφτιαχναν τις φουστανέλες τους και ίσιωναν τα μουστάκια τους. Οι αρχηγοί είχαν σηκωθεί από τον ύπνο αγάραγα. Ήταν όλοι τους εκεί, άνθρωποι με σάρκα και οστά, οι προπαπούδες μας, κι από αυτούς μόνο ο Ρούκης είχε φύγει για τα Βασιλικά απ' το ξημέρωμα. Με το τμήμα του κατέλαβε τη θέση νοτιότερα από την Ανίφτσα προς το «Τσακισμένο αμάξι». Σε λίγο, το δικό μας τμήμα, αυτό του Δυοβουνιώτη, θα έφευγε για το δάσος, για να παραμονεύει τους Τούρκους και την κατάλληλη στιγμή να εμφανιστεί. Ευτυχώς ο Μακρής κι ο πατέρας μου ήταν στην ίδια γραμμή στο τμήμα του γερό-αρχηγού και δεν θα χρειαζόταν να χωριστώ με τον φίλο μου.

Ψίθυροι σαν οχλοβοή ακούγονταν διάχυτοι κι όλοι στην ομάδα μας, περίμεναν να δώσει ο Δυοβουνιώτης το σύνθημα για την έναρξη της πορείας. «Πάμε ωρέ αδέρφια», είπε κάποια στιγμή ο μουστακαλής οπλαρχηγός και με μια κίνηση του χεριού του τους κάλεσε όλους προς το μέρος του.

Ο δρόμος δεν ήταν μακρύς. Απλά θα κρυβόμασταν στο δάσος... κι όμως με κάθε βήμα που έκανα και απομακρυνόμουν από τις αποσκευές μας ένιωθα τον θάνατο να κοντοζυγώνει, ακόμα κι αν η γλυκιά φύση μου θύμιζε την ζωή σε κάθε πάτημα. Μικροί χαρούμενοι αγριοπανσέδες υψώνονταν σιγά σιγά από το χώμα με ολόλαμπρα τα πέταλά τους κι είχα χαρίσει όλη μου τη προσοχή σ' αυτούς, παρά στην μάχη που ερχόταν, χωρίς να ακούω τον Ιωάννη που μου μίλαγε από δίπλα. Χορτάρι σμαραγδένιο και τρυφερό μαλάκωνε τα πατήματά μας, ενώ από τις νιόβλαστες ρεματιές πετιούνταν απανωτά φλύαρα πουλάκια. Μικρά μπουμπούκια στους θάμνους γύρω, με κρυμμένα ακόμα τα χρώματά τους, μου έκοβαν για μια στιγμή τις σκέψεις. Ύστερα μια σαύρα, ύστερα πάλι δρόμος. Ο Ιωάννης με πείσμα συνέχισε να μου μιλά. Μου έριξε μια προσεκτική ματιά και ξαναπροσπάθησε.

-Έτοιμος; Με ρώτησε και τράβηξε την φωνή το στο τέλος, γυρνώντας προς το μέρος μου.

-Ναι, του έγνεφα απλά και επιτάχυνα το βήμα μου.

-Θυμάσαι τι είπαμε; Πίστη και θέληση. Μόνο έτσι θα τα καταφέρεις. Κούνησα το κεφάλι μου συμφωνώντας αν και ένιωθα το θάνατο να με περιμένει καρτερικά. Μόνο εγώ όμως φαίνεται να είχα τέτοια συναισθήματα. Οι υπόλοιποι ήταν ήρεμοι και ευδιάθετοι, λες και δεν ήταν πόλεμος αυτό που τους περίμενε αλλά πανηγύρι. Ίσως πάλι, μόνο εγώ να τα έπαιρνα όλα αρνητικά, που σε αντίθεση με τους προγόνους μου δεν ήμουν μαθημένος στον πόλεμο και στην αιματοχυσία. Κουνήθηκα νευρικά για να διώξω όλες τις μαύρες σκέψεις και κοίταξα ευθεία. Ο Δυοβουνιώτης μπροστά μπροστά στο τμήμα, έκανε μια σπασμωδική κίνηση και έπιασε το τουφέκι του στα χέρια σε θέση ετοιμότητας σαν κάτι να αντιλήφθηκε στον αέρα. «Εδώ θα φυλάξουμε!» αναφώνησε κι έδειξε με το τουφέκι του το σημείο. Ήταν ένα μικρό λαγκάδι καλυμμένο με ψηλά πυκνά δέντρα που έκρυβαν απόλυτα ότι είχαν πίσω τους, αν κοίταγες με γυμνό μάτι. Οι άνδρες του τμήματος μας βολεύτηκαν στην σκιά των δέντρων κι οι άλλοι του Κοντοσόπουλου και του Καλύβα προχώρησαν παρακάτω. Ο Δυοβουνιώτης

έπειτα μας ξαναθύμισε ακροθιγώς το σχέδιο. Έκατσα σχετικά κοντά με τον αρχηγό, από τους πρώτους στη γραμμή κι είχα θέα σε όλο τον δρόμο για να δω τους Τούρκους που θα εμφανίζονταν από στιγμή σε στιγμή. Το μάτι μου τρεμόπαιζε ανάμεσα σε κάθε δέντρο στην προσπάθεια μου να διακρίνω κάποιον Τούρκο, αλλά μάταια. Ύστερα το μάτι μου έπεσε πάνω στη σημαία μας. Τι ωραία που ήταν καθώς οι ακτίνες του ηλίου χτύπαγαν το μπλε της! Πώς είναι δυνατόν ένα ύφασμα να προκαλεί τόσες έντονες και φορτικές συγκινήσεις, να συμβολίζει τόσα πράγματα, να εξάρει τόσο τον πατριωτισμό μας; Εμείς δεν πρέπει με τίποτα να χάσουμε τη σημαία μας. Ήξερα ότι είναι ασύλληπτη ντροπή και αισχύνη, γι' αυτό θα την φύλαγα με νύχια και με δόντια κυριολεκτικά.

« Από λεπτό σε λεπτό, οι κοκκινοφέσηδες θα εμφανιστούν... μυρίζομαι τον βρώμικο αέρα τους » έκανε ο πατέρας μου και σήκωσε τα ρουθούνια του. Κοκκινοφέσηδες τους είχε βαφτίσει η Ιστορία. Κακορίζικη μοίρα των Ελλήνων τους είχε αποκαλέσει η μοίρα. Κι όντως οι Τούρκοι δεν άργησαν να φανούν στον ορίζοντα. Ένας απομακρυσμένος ήχος ακουγόταν απ' το βάθος και μπροστά μας δε βλέπαμε ακόμα τίποτα.

-Χτυπάνε τύμπανα, ρίχνουν με τα τουφέκια και τα κανόνια για να μας φοβίσουν και να αναπτρωθούν οι ίδιοι, μου απάντησε πριν καν ρωτήσω ο Ιωάννης σκύβοντας το κεφάλι του όλο και πιο κάτω. Δύο μεγάλα «μπαμ» ήρθαν το ένα μετά το άλλο κι ακούστηκαν σαν κελάηδημα στα αυτιά μου.

-Δεν με σκιάζουν οι απειλές τους, είπα κι έστησα τ' αυτί μου καλύτερα. Ο ήχος έγινε τώρα πυκνότερος, αχός φοβερός ερχόταν από τα δεξιά μας και είμαστε τώρα ικανοί να αντικρίσουμε τους πρώτους εχθρούς. Πρώτα στην γραμμή τα κανόνια τους. Μετά το πεζικό και τελευταίο το ιππικό. Έτσι θα ήταν η παράταξη τους. Οι Τούρκοι τώρα πυροβολώντας στον αέρα και ρίχνοντας με το κανόνι που και που πέρασαν ακριβώς από μπροστά μας. Μπερδεμένες τούρκικες φωνές έψελναν ύμνους μουσουλμανικούς και κάθε δέκα δεύτερα το όνομα του Θεού τους έβγαινε απ' το στόμα τους .

-Αλλάχ, Αλλάχ! Φώναζαν οι περισσότεροι και έφερναν τα χέρια τους στο πρόσωπο τους σαν να ήθελαν να το νύψουν. Βάρβαρες φωνές! Ό,τι κι αν έκαναν σήμερα δεν θα νικούσαν, ήμουν σίγουρος. Έπρεπε να ήμουν σίγουρος... Οι Τουρκαλάδες δεν πήραν χαμπάρι ούτε πόσοι ήμασταν πίσω από τα φυλλώματα των δένδρων, ούτε τον Δυοβουνιώτη που σύρθηκε παραπέρα για να δει καλύτερα, κρυφογελώντας με την ασχετοσύνη τους. Προχώρησαν παρακάτω κι ένα γελάκι γεμάτο νόημα σχηματίστηκε στα πρόσωπα όλων μας. Ξέραμε σε ποιους θα έπεφταν παρακάτω. Λίγα λεπτά που φάνηκαν σαν αιώνες έφυγαν σιγά σιγά και οι αλλόθρησκες ευχές για νίκη είχαν πια σβηστεί εντελώς απ' τα αυτιά μας. Ουρλιαχτά και σπάθες που γυάλιζαν στον ήλιο σηκωμένες ψηλά στον ουρανό ήταν τώρα το μόνο που βλέπαμε. Καταλάβαμε. Ο Κοντοσόπουλος κι ο Καλύβας είχαν κάνει επίθεση κι εμείς τώρα θα τους σταματούσαμε τελείως με τα πυρά.

Τρίζουν τα δόντια, τα σπαθιά τροχίζονται, οι πυρπολητές ετοιμάζουν τα μπουρλότα, τα μοναδικά, από το Μαυρίλο! Ολόκληρο το τμήμα στέκονταν στα δύο πόδια κι έτρεχε προς το μέρος των Τούρκων. Ήταν περικυκλωμένοι από τον Κοντοσόπουλο από τη μία μεριά κι από την άλλη επιχείρησαν μερικοί να ξεφύγουν. Δεν μπόρεσαν όμως. Ο Δυοβουνιώτης όρμησε πρώτος με τον Μακρή, τον Κοντοσόπουλο, τον Αναστόπουλο από την Καθάρα, χωριό που διαλύθηκε απ' τους Τούρκους κι άλλους υπαρχηγούς. Γύρισα προς τον φίλο μου ζητώντας επιβεβαίωση. Εκείνος έγνεψε

καταφατικά και οι δύο μας ακολουθήσαμε από πίσω. Έπιασα τον εαυτό μου να 'ναι αμέσως μπροστά και να κατευθύνεται προς έναν Τούρκο που εμφανίστηκε ξαφνικά από το πουθενά. Ήταν μουστακαλής με ένα κόκκινο φέσι, όσο πρόλαβα να τον δω και μου 'δειξε τα δόντια του απειλητικά σηκώνοντας το σπαθί του ψηλά να με καρφώσει. Κουνήθηκα γρήγορα ενστικτωδώς κι είχα την ευκαιρία να τον χτυπήσω αλλά δεν το 'κάνα. Δίστασα... αυτό ήταν το μόνο μου έλλειμμα μου. Για καλή μου τύχη ο Ιωάννης πέρασε από δίπλα μου και κάρφωσε τον Τούρκο για μένα. «Μην διστάσεις την επόμενη φορά, γιατί δεν θα υπάρξει όντως αύριο», μου θύμισε και προχώρησε.

Πρώτη φορά τα μάτια μου έβλεπαν μάχη. Έτρεχα πανικόβλητος να αποφύγω τα χτυπήματα που μου 'ρχναν οι Τούρκοι ενώ σχεδόν όλοι οι στρατιώτες πάλευαν σε ζευγάρια. Ένας γεροδεμένος σκουρόχρωμος Τούρκος με πλησίασε και τον κοίταξα χωρίς να ξέρω τι να κάνω. Ήμασταν απομονωμένοι από τους άλλους και κανείς δεν ήταν τριγύρω να με σώσει. "Πόλεμος πάντων μεν πατήρ εστί" μου 'ρθε στο μυαλό και θυμήθηκα ότι εγώ τα ζήτησα όλα αυτά. Ο Τούρκος μπροστά μου ήταν σίγουρος για την επικράτησή του και δεν υπολόγισε ότι ζύπνησα. Ζώστηκα το γιαταγάκι μου και το 'φερα ίσα μ' αυτουνού. Οι σπάθες έπαιζαν το δικό τους παιχνίδι, καθώς με τους αγκώνες και τα πόδια μου προσπάθησα να τον ρίξω. Ελευθερία... σκέφτηκα και το πόδι μου μπλέχτηκε στο εσωτερικό του δικού του. Ούτε κατάλαβα πώς το 'κανα αλλά τον έριξα. Ποιος εγώ; Πήρα τα πάνω μου και σήκωσα το σπαθί ψηλά να το δουν όλοι. Το κατέβασα με ορμή πάνω του και το 'χωσα στην καρδιά του. Δεν σκέφτηκα ότι σκότωσα έναν άνθρωπο, μόνο ότι έκοβα ένα αγκάθι από ένα όμορφο άνθος ή ότι αφαιρούσα την ήρα από το σιτάρι. Μετά απ' αυτό, σαν μια επουράνια δύναμη κάτι ταρακουνήθηκε μέσα μου. Έγινα ένα με τους χορευτές της μάχης και δεν μ' ένοιαζε αν χτυπήθηκα ή ποιον χτύπαγα, μόνο να 'ταν εχθρός. Δεν κατάλαβα πώς πέρασε η ώρα με τα πυρά να καλύπτουν όλους τους ήχους, ακόμα κι αυτόν της γρήγορης ανάσας μου. Η μάχη είχε ήδη αρχίσει να γενικεύεται και να ανάβει. Τούρκοι πέφτουν τραυματισμένοι στο γεμάτο αίμα έδαφος, έτοιμοι να δεχθούν τον θάνατο. Οι Έλληνες σφάζουν δίχως έλεος. Πιο πολύ ο Γκούρας, που κατέφτασε μόλις τώρα μαζί με τον γιο του Δυοβουνιώτη κι άλλους αγωνιστές από την Καρούα και τα Καραβίδια. Το χέρι του πρέπει να πιάστηκε από τις πολλές τούρκικες κεφάλες που πήρε. Αυτός είχε πάρει πάνω του τις κινήσεις της μάχης κι είχε αναδειχθεί η κορυφαία ηγετική μορφή σ' αυτόν τον αγώνα.

-Δεν πεθαίνεις ποτέ; Τον ρωτά ένας Τούρκος λίγο πριν ξεψυχήσει, παρακαλώντας για έλεος σε σπαστά ελληνικά.

-Αυτό κάνω τώρα... αργοπεθαίνω. Ποιος ο λόγος να ζω εγώ όταν η πατρίδα αυτοκτονεί; Ομολόγησε ο Γκούρας και το αίμα του Τούρκου, του κοκκίνισε την ολόασπρη φουστάνελα.

Ο Μπεϋράμ πρέπει να κατάλαβε τι γίνεται στους Τούρκους του, κι ότι δεν θα ξεμπερδευε εύκολα. Έτσι, μπήκε ο ίδιος τώρα στη μάχη με 4000 Τούρκους. Προσπάθησε να μεταφέρει τις συμπλοκές, να μας απωθήσει δηλαδή στον αυχένα της Αγριλίτσας. Το κατάφερε κι η αλήθεια είναι ότι η προσθήκη των τεσσάρων χιλιάδων δεν ήταν φάρος ελπίδας για μας. Πάλευα με έναν εχθρό όταν είδα μια τούρκικη χατζάρα να καρφώνεται στο μηρό του Κοντοσόπουλου. Ο πατέρας μου τον έσυρε γρήγορα έξω μαζί μ' άλλους και του είπαν να μείνει εκτός. «Δεν πρόκειται, δεν θα παρατήσω ούτε λεπτό την μάχη. « Εμπρός παιδιά, η μάνα Ελλάς από μας ελευθερία προσμένει» είπε φέρνοντας κύκλο μια γάζα γύρω από το μηρό του, δένοντας το τραύμα πρόχειρα. Σηκώθηκε κι έτρεξε μέχρι τον Παπανδρέα και το τμήμα του που μόλις κατέφτασαν απ' την Φοντάνα. Ακούγοντας πυκνά πυρά

προς τα Βασιλικά, κατάλαβαν καλά τι γίνεται κι έτσι ευτυχώς για μας, ήρθαν για βοήθεια αυτός και τα παλληκάρια του ακολουθώντας τον συντομότερο δρόμο.

Ο Παπανδρέας βγαίνει στα μετόπισθεν των Τούρκων, λίγο πιο κάτω από 'κει που ήταν ο γερό-αρχηγός και μπαίνει ουσιαστικά κι αυτός στη μάχη. Η βοή των όπλων στο τραχύ δέρμα των Τούρκων, οι λεπίδες στις καρδιές τους, ακούγονταν τώρα σαν γλυκιά μελωδία στ' αυτιά μου και τούτη η ευλογημένη μελωδία όλο και δυνάμωσε όταν κατέφθασαν στον χώρο και οι Λειβαδίτες αγωνιστές Μπούσγος, Τριανταφυλλίνας και Λάμπας με τα τμήματά τους, τουφεκώντας και φωνάζοντας από μακριά: « Έρχεται ο Ανδρούτσος, έρχεται ο Ανδρούτσος». Αν οι Τούρκοι φοβόντουσαν κάτι πιο πολύ από τον θάνατο, αυτό το κάτι ήταν ο Οδυσσέας. Γνωστή η ορμή του και το πόσο βαθιά στα στήθια τους έφτανε η κόψη του μαχαιριού του. Έτσι, οι περισσότεροι αναστατώθηκαν και έγιναν λιποτάκτες μόνο από αυτό! Ο Γκούρας που είδε τους Λειβαδίτες κι εκείνη την ώρα σήκωνε ολόκληρο το βάρος της Τουρκικής επίθεσης, κράτησε τον Μπούσγο κοντά του κι έστειλε τους άλλους δύο να βοηθήσουν τον τραυματισμένο Κοντοσόπουλο, που έχανε συνεχώς αίμα. Αν και νομίζω ότι ο γενναίος αρχηγός δεν θα χρειαζόταν βοήθεια.

Στο μεταξύ δεν αργεί να χορέψει στη μάχη κι ο Ρούκης. Αφήνει τη θέση που είχε και κατευθύνεται προς τα τρία Τσόκια, τις κορυφές λόφων δηλαδή των Βασιλικών. Μ' αυτό τον τρόπο κλείνει τα μονοπάτια προς Αϊ Νικόλα, Αμάλιες, Ρόγγια, Βασιλικά. Οι Τούρκοι δεν ξέρουν τώρα που να πάνε μιας και δεν γνωρίζουν καλά τις περιοχές. Παρασέρνονται, μπαίνουν σε άγνωστα μονοπάτια, σε μια προσπάθεια να ανοίξουν δρόμο προς τα Βασιλικά και τώρα πια η δύναμή τους δεν μπορεί να αναπτυχθεί. Τόσο δύσκολα και απόκρημνα ήταν τα μέρη που διάλεξαν κι ουσιαστικά παγιδεύτηκαν. Εμείς ήμασταν όμως σε πλεονεκτικότερη θέση. Πιο ψηλά απ' αυτούς και γνωρίζοντας καλά κάθε περιοχή. «Γενική αντεπίθεση αδέρφια», εξαπολύει ο Γκούρας βλέποντας την δύσχερη θέση των εχθρών. Όλοι τρελαίνονται. Η αγωνιστικότητα και η ορμητικότητα των Ελλήνων αγγίζει τα όρια του θαυμαστού. Ενώ ποτέ το γιαταγάκι μου δεν έχει ξεκουραστεί από το βούτηγμα στην εχθρική σάρκα, παρακολουθώ τους τριάντα Σουβαλιώτες και Αγοριανίτες του Κομνά Τράκα. Δεκαπέντε μεγαλόσωμοι άνδρες ορμούν με φόρα και κυριεύουν ένα τούρκικο κανόνι. Εκεί που δεν φτάνει να χτυπήσει το σπαθί, πληγώνουν με τις γυμνές γροθιές τους και σκοτώνουν τελικά όλους τους πυροβολητές. Ο Λουκάς ο Θάνος γίνεται τώρα ο Λουκάς ο Τράγος από την μανία του στη σύγκρουση αυτή. Ο Σουβαλιώτης αγωνιστής επειδή ορμούσε ακάθεκτα πηδώντας σαν τράγος, αλλάζει τώρα το όνομά του και μένει στην Ιστορία. Ο θρίαμβος δεν τελειώνει εδώ. Ο Γκούρας πιάνει με τα χέρια του τον Μεμίς Πασά. Τον σηκώνει ψηλά από το ρούχο του, ενώ του 'χει δώσει πέντε-έξι καλές. Τον αποτελειώνει εκεί. Ο Μουχεδάρ Αγάς, ο Σιλιχτάρ Αγάς κι άλλοι πολλοί έχουν σειρά. Ο Γκούρας «σκυλεύει» τους νεκρούς του εχθρούς και παραπέρα ο γιος του Μπεϋράμ γίνεται ένα με το κόκκινο χρώμα μπροστά στα μάτια του πατέρα του. Κατακόπτονται κι άλλοι μπέηδες και χιλίαρχοι. Το χέρι του Γκούρα αυτή τη μέρα, που αλώνιζε τους Τούρκους στο πεδίο της μάχης όπως ο Αχιλλέας και οι Αίαντες παλιά τους Τρώες, πρήστηκε από την πολλή χρήση του σπαθιού. Οι Τούρκοι τώρα δέχονται σχεδόν από όλα τα σημεία πυρά. Το στράτευμά τους όλο, φτάνει σιγά σιγά σε κατάρρευση. Τ' άλογα βουλιάζουν μέσα στα τέλματα μέχρι την κοιλιά, χλιμιντρίζουν παραζαλισμένα κι ύστερα με μια προσπάθεια, βρίσκουν κάποιο έδαφος στέριο να ορθωθούν. Παραδίπλα ένας Τούρκος έχει πέσει γονατιστός και μουρμουρίζει στην γλώσσα του.

«Αλλάχ, αγνοούν όλους αυτούς στα ρέματα και στα δάση. Από ‘δω οι σηματοφόροι έριξαν τις σημαίες, οι ιππείς παράτησαν τους ίππους, βουλιάστηκαν αφανισμένοι στο δάσος. Οι νεκροί υπερτερούν σε αριθμό τους ζωντανούς. Από την ανατολή μέχρι τη δύση του ηλίου, ο φόνος κι η σφαγή μας βασανίζουν» φωνάζει σε στάση προσευχής με δάκρυα στα μάτια. «Για τίποτε άλλο δε σε επικαλούμαι Θεέ μου. Γνωρίζεις το ιταάτι μου. Βοήθησέ με! Αλλάχ, Αλλάχ» ξεστομεί και κάνει πως νίβει το πρόσωπό του, έχοντας μόλις περιγράψει την απόλυτη καταστροφή των δικών του. «Ράι καπιτάν... Ράι!» ουρλιάζει ενώ η χατζάρα του ίδιου του Μπεϋράμ συναντά το λαιμό του. « Κογκak olmayi öğrenmek için... ». Για να μάθεις να είσαι δειλός... του λέει ο Ασινός πάνω από το άψυχο κορμί του.

Ο Πασάς δίνει το σύνθημα της οπισθοχώρησης. Έχει πάθει τέτοια σύγχυση και τέτοιο σάλο που δεν μπορεί να σταθεί να ανασυντάξει έστω κάποια τμήματα της καταρρακωμένης ηθικά στρατιάς του! Η εξιλέωση είχε έρθει για μας. Αυτό που καρτερούσα, η στιγμή που θα ένιωθα να σπάω τα δεσμά επιτέλους έφτασε. «Ελευθερία! Σε μένα... στον τόπο, φώναξα. Νικήσαμε! Ο μικρός στρατός με την μεγάλη ελληνική καρδιά τα είχε καταφέρει!». Μ’ ένα χαμόγελο στα χείλη κάποιοι μαζεύτηκαν γύρω από τον Γκούρα. Ο τελευταίος ζήτησε από τον ψυχογιό του, τον Μπαλαούρα, να του φέρι νερό με ένα τασί από το παρακείμενο ρέμα, για να ξεδιψάσει. Ο άνδρας πήγε ως το ρέμα, αλλά μάταιος κόπος. Γυρίζει με άδειο τασί, γιατί το νερό που έτρεχε είχε κοκκινίσει από το αίμα των σκοτωμένων και τραυματισμένων Τούρκων στις όχθες του ρέματος. Δικαιολογημένα δε οι Έλληνες αγωνιστές θα μπορούσαμε να πούμε ότι χύσαμε τούτη τη μέρα τόσο τούρκικο αίμα που έτρεχε σαν ποτάμι. Από μας μόνο δέκα νεκροί και τριπλάσιοι τραυματισμένοι. Οι Τούρκοι όμως είχαν γύρω στις 2000 απώλειες.

-Κυριεύσαμε 18 σημαίες μαζί με την σημαία εφόδου, το γιουρούς μπαϊράκι, 7 κανόνια, 800 άλογα, πολλά τύμπανα πολεμικά κι άλλες τόσες άμαξες. Ούτε ρουθούνι τούρκικο δεν έμεινε χωρίς να πληγωθεί. Έλληνες... εσείς, απ’ την ορμή σας, με τα δόντια τρώγατε τους Τούρκους. Το αίμα τους έτρεχε ποταμηδόν... επήραμε τα τουμπελέκια τους, κάναμε γαϊρέτι κι ωσάν γίγαντες αδέρφια τα καταφέραμε! Να μου το θυμηθείτε Έλληνες... Η μάχη των Βασιλικών έδωσε παράδειγμα τέλει καταστροφής εχθρικού υπεράριθμου στρατού και φόνου του Πασά. Να ομολογήσουμε ότι εβασίλευσε η γεροντική φρόνηση και πείρα, η αρμονία και οι κοινές σταθερές αποφάσεις και ενωθήκαμε και με το σώμα και με την καρδιά! Μόνο έτσι η νίκη κηρύχθηκε υπέρ μας κι ο θάνατος πήρε τους μεγάλους βάρβαρους στρατούς. Μπράβο μας αδέρφια, ήρωες! Άξιοι των αγαθών που θα φέρει η νίκη μας, κανένας Τούρκος δεν περνάει παρακάτω στα υπόλοιπα αδέρφια! Είπε ο δοξασμένος γερό- αρχηγός όταν μαζευτήκαμε το βράδυ, έχοντας φροντίσει τους λιγοστούς νεκρούς και ξεκουραστεί, ενώ σήκωσε το ποτήρι με το κρασί του ψηλά. Οι άνδρες ακολούθησαν και το ίδιο έκανα κι εγώ. Ήπια απ’ των προγόνων το κρασί. Είχα κερδίσει αυτό που πάντα ήθελα! Να πολεμήσω για κάτι και να δώσω ελευθερία! Την καλύτερη μέρα της ζωής μου που ‘χε μόλις περάσει έφερα ξανά στην μνήμη μου όταν ξάπλωσα εκείνο το βράδυ και με τη σκέψη της ανάστασης του γένους θαμμένη μέσα μου αποκοιμήθηκα. Τα βλέφαρά μου σφάλισαν για πάντα στο 1821, ενώ ευχαρίστησα όλους αυτούς που έκανα το όνειρό μου να κρατήσει για πάντα!

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο

Όπως το κελάηδημα των πουλιών με είχε ξυπνήσει για να πολεμήσω στον χρόνο, έτσι το επόμενο πρωί μια ύποπτη σιωπή με κάνει να ανοίξω τα μάτια μου. Υποσυνείδητα περιμένω να ξυπνήσω από φωνές, καλπασμούς, τουφεκισμούς... αλλά ποτέ δεν έρχονται. Ούτε πελώρια μαρκαρισμένα δέντρα. Ούτε πρωινή μάζωξη με τους οπλαρχηγούς, ούτε πέτρινη πηγή που αναβλύζει νερό. Μόνο μια οικεία αίσθηση που καιρό πριν την εξόρμησή μου στο 1821 αποτελούσε την καθημερινή μου ρουτίνα. Η τηλεόρασή μου στη θέση της, η βιβλιοθήκη μου το ίδιο. Είμαι σίγουρος ότι το σώμα μου είναι πλέον πάλι στο 2021, παρόλο που οι σκέψεις μου ταξιδεύουν ακόμα δύο αιώνες πίσω. Δεν παραπονιέμαι ούτε λεπτό για τον νόστο μου. Το αντίθετο μάλιστα... χαίρομαι γιατί έμαθα πολλά, πράγματα που δεν ήξερα και πράγματα που θα υιοθετήσω στο μέλλον. Δεν σκέφτομαι στιγμή να μείνω πίσω. Πρέπει το παρελθόν να το βλέπεις με σωστά κιάλια, που να σ' αφήνουν να βλέπεις και μπροστά. Τέτοια κιάλια μου 'δωσε το 1821. Μια διαφορετική ματιά στο τι είναι δεδομένο. Μέχρι πριν θεωρούσα δεδομένο ότι ξύπναγα κάθε μέρα ασφαλής, τώρα δε το κάνω. Αν είσαι υπόδουλος πρέπει να πολεμήσεις για να απελευθερωθείς. Αν έχεις την τύχη να γεννηθείς και να είσαι ελεύθερος, τότε σίγουρα κάποιος άλλος πολέμησε για σένα. Πώς να ευχαριστήσω τους ανθρώπους που το 'καναν αυτό για μένα; Τώρα που 'δα πόσο δύσκολο είναι, πόσες θυσίες και πόση θέληση χρειάζεται. Να τους υψώσω μαρμάρινη στήλη; Το κάνω... « Τη 26 Αυγούστου 1821 γενναίως ενταύθα πολεμήσαντες κατέστρεψαν την στρατιά του Μπαϊράμ Πασά ». Να τη, στέκεται ως ένδειξη ευγνωμοσύνης σ' αυτούς που έβαλαν τα στήθη τους για φρούρια κατά του εχθρού, έσωσαν και δόξασαν την Ελλάδα, πολεμώντας ως φλογόψυχοι, θυελλώδεις, αστραφτεροί Τιτάνες. Να τους γράψω μήπως ένα ποίημα; « Ακούστηκε μία φωνή στου Ζητουνιού τα μέρη, Πασάδες πως ερχότανε μ' άλλο καινούριο ασκέρι και μαζωχτήκανε ευθύς όλοι οι καπεταναίοι και στη Φοντάνα πήγανε και γέροντες και νέοι ».

Το καλύτερο που μπορώ να κάνω είναι να θυμάμαι, να είμαι υπερήφανος και να διατηρώ τον αγώνα τους. Να μην ξεχάσω τα ονόματά τους... Δυοβουνιώτης, Γκούρας, Παπανδρέας, Μπίτης, Καλύβας, Κοντοσόπουλος, Κομνά Τράκα, Χαρατσάρης, Σκαμπαρδώνης, Μακρής. Αδάμ, Αλεξόπουλος, Μπαλτάς, Κυριαζής, Βλάχος, Ζήσης, Βέρος, Κοσκινάς, Ανεστόπουλος... κι άλλοι πολλοί, ερχόμενοι από τα πέρατα της Ρούμελης: Βορλοβός, Ρεγγίни, Καρυά, Λογγός, Καινούριο, Μώλος, Δρακοσπηλιά, Καθάρης, Μενδενίτσα, Κατουμάτες, Κόμνηνα, Ρετζέρι, Ρουμάνι... Η μνήμη και η περηφάνια δε γνωρίζουν από στεγανά και βρίσκουν πάντα διεξόδους απόδοσης τιμής σε όλους εκείνους που εδώ και 200 χρόνια μας κάνουν να αισθανόμαστε ρίγος κάθε φορά που ακούμε τον Εθνικό μας ύμνο. Ένα ευχαριστώ δεν φτάνει με τα λόγια... πρέπει να γίνει με πράξεις. Η μεγάλη θυσία των προγόνων μας έβαλε τις ρίζες. Ας τις καλλιεργήσουμε και ας μείνουμε πάντα Έλληνες για τους Έλληνες και την Ελλάδα. Ας ζήσουμε με ιδανικά! Ας ζήσουμε ελεύθεροι! Ας αγαπήσουμε το έθνος μας! Ας αγαπήσουμε τον εαυτό μας! Ας φτιάξουμε το παρόν! Ας δημιουργήσουμε το μέλλον! Αυτό είναι το όραμα των ηρώων και των ηρωίδων που έκαναν το θαύμα του 1821. Ας συνεχίσουμε την επιτυχημένη προσπάθειά τους στο 2021 και ας κάνουμε εμείς τώρα περήφανους τους απογόνους μας. Πάντα με αφετηρία το σήμερα, οδηγό το χθες και την πυξίδα στραμμένη στο αύριο! 200 χρόνια ελευθερία, 200 χρόνια εθνική παλιγγενεσία... !